

Obsah

Predhovor	3
Obsah	5
Úvod	9
VŠEOBECNÁ ČASŤ	13
1. Právo ako súčasť kultúry	15
1.1. Kultúrohistorický rozmer práva	17
1.2. Kultúra v práve	20
1.3. Právo v kultúre	30
2. Právo a dejiny v období historickoprávneho romantizmu	33
2.1. Historickoprávna škola	36
2.2. Historickoprávna škola v Uhorsku	37
2.3. Ústavnoprávny historický romantizmus v Uhorsku	39
2.4. Historickoprávny romantizmus v uhorskej teórii prameňov práva	43
2.5. Snahy o kodifikáciu súkromného práva a uhorský tradicionalizmus	45
3. Dejiny v legislatíve 20. a 21. storočia	53
3.1. Vzájomný vzťah politiky, práva a dejín	58
3.2. Politické hodnotenie dejín v legislatíve	61
3.2.1. Ochrana minulosti	62
3.2.2. Ocenenie minulosti	62
3.2.3. Minulosť ako prostriedok budovania národnej hrdosti	63
3.2.4. Odmietnutie minulosti	65
3.2.5. Pamäť národov	68
3.2.6. Satisfakcia za minulé krivdy	74
3.2.7. Majetkové reštitúcie	82
3.2.8. Sankčný postih predstaviteľov minulého režimu	83
3.2.9. Právne definície historických pojmov	86
4. Dejiny v súdnej praxi 20. a 21. storočia	91
4.1. História v (česko)slovenskej súdnej praxi	93
4.1.1. Negatívna historická skúsenosť	94
4.1.2. Objasnenie pôvodu právneho inštitútu vo svetových právnych dejinách ..	94
4.1.3. Historický kontext slovenskej právnej úpravy	95
4.1.4. Popretie, resp. spochybnenie historického právneho inštitútu	98
4.1.5. Aplikácia historického práva	100
4.1.6. Konštatovanie historického vývoja	102

4.2. Historická argumentácia v praxi Súdneho dvora EÚ.	103
4.2.1. Historický kontext právnej úpravy	103
4.2.2. Opustenie právnej úpravy	104
4.2.3. Konštatovanie historického výkladu bez jeho skutočnej aplikácie ..	104
4.2.4. Konštatovanie chýbajúcich historických argumentov	104
5. Právne dejiny ako vedecká disciplína.	107
5.1. Právne dejiny ako hraničná vedná disciplína.	111
5.1.1. Predmet a poslanie histórie, práva a právnych dejín	112
5.1.2. Členenie právnych dejín	115
5.1.3. Postup vedeckého výskumu v histórii, práve a právnych dejinách ..	117
5.2. Právne dejiny ako súčasť právnej vedy	123
5.2.1. Porovnávanie práva a právne dejiny.	124
5.2.2. Význam vertikálneho porovnávania práva a právnych dejín v procese tvorby a aplikácie európskeho práva	129
5.2.3. Význam právnych dejín pre pozitívne právo	130
5.3. Hľadanie nových tém: trend európskych právnych dejín	134
6. Miesto a význam právnych dejín v právnickom vzdelávaní	139
6.1. Právnické vzdelávanie a status teoretických právnych disciplín	141
6.2. Kríza výučby právnych dejín – príčiny a riešenia	148
6.3. Chronologická alebo retrospektívna výučba právnych dejín.	150
6.3.1. Chronologický výklad	150
6.3.2. Retrospektívny výklad	153
OSOBITNÁ ČASŤ	155
Praktická metodológia právnych dejín	156
1. Právne dejiny a teória práva: Obsoletné právne normy a tzv. Benešove dekréty	157
1.1. Dekréty prezidenta republiky a ich právny status	159
1.2. Právne zhodnotenie statusu dekrétov súdnou mocou ČR	163
1.3. Obsoletné právne normy	167
1.4. Odstraňovanie obsoletných noriem z právneho poriadku	171
2. Právne dejiny a filozofia práva: Obyčaje a zvyklosti v slovenských právnych dejinách a súčasnom práve	175
2.1. Právna obyčaj v uhorskom právnom poriadku	177
2.2. Sociologickoprávne a normativistické nazeranie na právo v 20. storočí. ...	179
2.3. Sociologickoprávne prvky v súčasnom právnom poriadku SR.	182
3. Právne dejiny a medzinárodné právo verejné: Historická analýza medzinárodného práva	185
3.1. Dejiny medzinárodného práva	187
3.2. Dejiny v medzinárodnom práve	191
3.3. Historická povaha medzinárodného práva	193

4. Právne dejiny a európske právo: Náčrt problémov aplikácie unifikovaného práva	199
4.1. Unifikácia práva	201
4.2. Vybrané problémy unifikácie práva na príklade 1. ČSR	205
4.2.1. Neznalosť práva	206
4.2.2. Rozpor unifikovaného práva so zvyškom právneho poriadku	208
4.2.3. Nesprávna súdna aplikácia práva	210
5. Právne dejiny a občianske právo: Slovenský vplyv na znenie osnovy československého občianskeho zákonníka z roku 1937.	213
5.1. Navrhované spôsoby unifikácie občianskeho práva v 1. ČSR	215
5.2. Slovenská komisia	217
5.3. Spracovanie pripomienok	222
5.4. Predloženie osnovy parlamentu	227
5.5. Výsledný produkt a slovenský podiel na ňom	234
6. Právne dejiny a obchodné právo: Obligatórne alebo fakultatívne, absolútne alebo relatívne obchodné právo?	239
6.1. Vznik obchodného práva v Uhorsku	242
6.2. Tradičné formy obchodnej činnosti a ich statusová právna úprava	243
6.3. Rozvoj obchodného práva od 18. storočia	247
6.4. Moderný systém obchodného práva v rokoch 1875-1991	254
7. Právne dejiny a pracovné právo: Závislá práca medzi občianskym a pracovným právom.	259
7.1. Pracovná zmluva ako osobitný právny inštitút	261
7.2. Závislá práca ako definičný znak pracovnoprávneho vzťahu	263
7.3. Podoby závislého pomeru v československom pracovnom práve	266
8. Právne dejiny a ústavné právo: Suverenita ľudu a štátu v Československu rokov 1948-1989	273
8.1. Suverenita z právnohistorického hľadiska	275
8.2. Suverenita Československa v rokoch 1945-1989	279
8.3. Suverenita ľudu v Československu v rokoch 1948-1989	280
8.3.1. Suverenita ľudu a zákonodarná moc: volebné právo a zastupiteľský princíp	284
8.3.2. Suverenita ľudu a výkon štátnej moci	285
8.3.3. Súdnictvo a suverenita ľudu	287
9. Právne dejiny a správne právo: Kontinuita alebo diskontinuita stredovekých autonómnych komunít?	291
9.1. Pojem komunity a zmeny 13. storočia	293
9.2. Hypotéza, výskumná otázka a metodológia	298
9.3. Analýza jednotlivých skúmaných komunít	299
9.3.1. Spišskí kopijníci	299
9.3.2. Turiec a Liptov	304

10. Právne dejiny a trestné právo: Restoratívna justícia a jej stredoveká paralela	309
10.1. Restoratívna justícia	311
10.2. Zmier a rozsudok v arpádovskom Uhorsku	314
10.3. Súdne vyriešenie sporu uložením sankcie	316
10.3.1. Trest smrti	317
10.3.2. Telesné tresty	319
10.3.3. Peňažné tresty	320
10.3.4. Odňatie slobody	323
10.3.5. Zbavenie úradu, odňatie privilégia a šľachtického stavu	324
10.3.6. Cirkevné tresty	324
11. Právne dejiny a procesné právo: Materiálna a formálna pravda v počiatočkoch procesného práva na našom území	329
11.1. Pramene výskumu a ich historická kritika	331
11.2. Riešenie konfliktov ako dialóg	333
11.3. Hľadanie pravdy pri dokazovaní	338
11.3.1. Vyšetrovanie a výpovede očitých svedkov	341
11.3.2. Listiny a ich pravosť	342
11.3.3. Ordál prísahou	344
11.3.4. Ordál železom	347
11.3.5. Ordál súbojom	347
Slovo na záver	353
Zoznam použitej literatúry	357
Summary – Law and History: Legal-Historical Propedeutics	385